

Yazılı Sınav - 1

1. Demografik fırsat penceresi ve nüfus politikası kavramlarını açıklayınız.

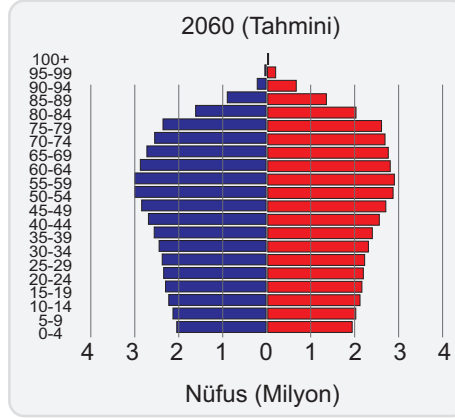
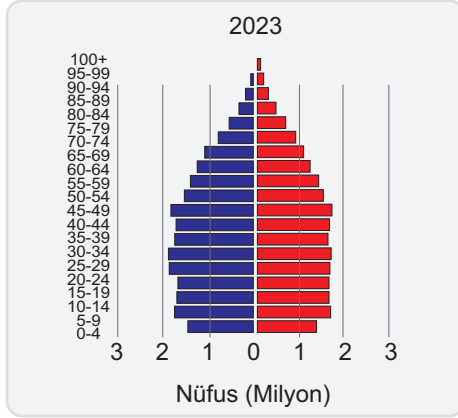
Demografik fırsat penceresi, bir ülkenin çalışabilir nüfusunun (15-64 yaş arası) artması ve bağımlı nüfusun (çocuklar ve yaşlılar) azalmasıyla ekonomik büyüme için avantajlı bir dönemdir. Nüfus politikası ise, devletin nüfus artış hızını, yapısını veya dağılımını etkilemek amacıyla uyguladığı planlı müdahalelerdir.

eğitimvadesi

2. Ekonomik faaliyetler denildiği zaman akla gelebilecek beşeri olayları düşünerek, ekonomik faaliyetleri etkileyen doğal ve beşeri faktörleri aşağıdaki tabloya yazınız.

Ekonomik faaliyetleri etkileyen doğal faktörler	Ekonomik faaliyetleri etkileyen beşeri faktörler
İklim	Ulaşım
Yer şekilleri	Sermaye
Doğal kaynaklar	Pazarlama
Toprak yapısı	İş gücü
Bitki örtüsü	Nüfus yapısı
Su kaynakları	

3. Türkiye'nin 2023 yılına ait nüfus piramidi ile 2060 yılı tahmini nüfus piramidi aşağıda verilmiştir.

■ Erkek
■ Kadın

Buna göre;

- a. 2023 yılı verilerine göre Türkiye'nin demografik özelliklerinin ortaya çıkardığı fırsatlar nelerdir?

Genç ve çalışma çağındaki nüfus oranının fazla olması iş gücü potansiyelini ve ekonomiye olumlu etkiler

- b. 2023 yılı verilerine göre Türkiye'nin demografik özelliklerinin ortaya çıkardığı sorunlar nelerdir?

Çocuk ve yaşlı bağımlı nüfusun fazla olması ekonomiye yük getirir.
Nüfusun yaşlanması gelecek açısından risk oluşturur.

- c. 2060 yılında Türkiye'nin nüfus piramidi öngörüldüğü şekilde olursa, o tarihte Türkiye'yi ne gibi sorunlar beklemektedir? Buna bağlı olarak Türkiye günümüzde nasıl bir nüfus politikası belirlemelidir?

2060 ta doğum oranlarının düşmesi ve yaşlı nüfusun artması sosyal güvenlik giderlerini artıracaktır.
Bu durumda nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalar uygulanmalıdır.

4. Buğday üretimi ekonomik bir faaliyettir. Ancak Türkiye'nin her yerinde bu ekonomik faaliyet yapılamaz. Bunun sebebi nedir?

Geniş alanlarda yarı kurak iklim koşulları yaşandığı için buğday yetişir. Ancak her mevsim yağışlı Karadeniz kıyılarında buğday yetişmez

5. Bir deprem öncesinde afet ve acil durum çantasında ne gibi şeylerin bulundurulması gerekir? Beş tanesini yazınız.

*İlk yardım malzemeleri
Fener ve yedek piller
Battaniye
Yedek giysiler
Su ve gıda*

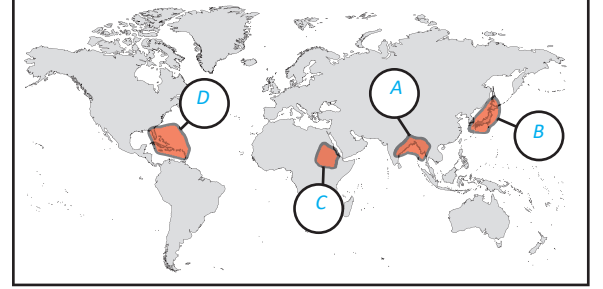
6. Meydana gelen bir doğa olayının afet kabul edilebilmesi için hangi koşulların olması gerekir? Yazınız.

Can ve mal kayıplarının olması gerekir

7. Aşağıdaki haritada;

- A) sel ve taşkın
B) deprem ve yanardağ patlaması
C) kuraklık
D) kasırga

tehlikesinin en fazla olduğu alanları harita üzerinde yuvarlak içinde gösterilen yerlere yazınız.

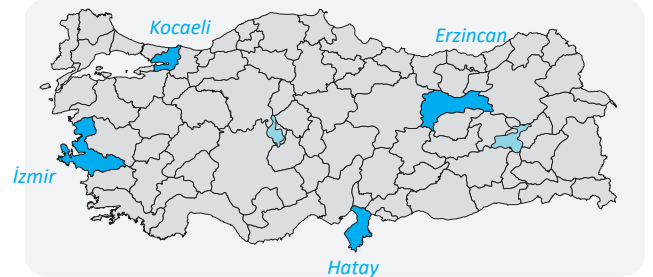

Bu yerlerde adı geçen tehlikelere karşı alınabilecek önlemler nelerdir? Açıklayınız.

*Sel ve taşkın: Dere yataklarına yerleşim yapılmamalıdır.
Deprem ve yanardağ patlaması: Binalar depreme dayanıklı inşa edilmelidir.
Kuraklık: Su kaynakları verimli kullanılmalıdır.
Kasırga: Erken uyarı sistemleri geliştirilmelidir.*

8. Türkiye'de en fazla can ve mal kaybına neden olan doğal afet nedir? *Depremdir.*

Bu afetin en çok yaşandığı beş ili aşağıdaki haritada tarayarak gösteriniz.

Yazılı Sınav - 2

1. Türkiye'de sel ve taşkın olaylarının sıklıkla yaşanmasına neden olan beşeri faktörler nelerdir?

Aşırı yapılaşma, dere yataklarının doldurulması, ormansızlaşma, tarım alanlarının yanlış kullanımı ve iklim değişikliği

2. Türkiye'de Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar çok farklı nüfus politikaları yapılmıştır. Nüfus politikalarında dönemlere göre meydana gelen bu farklı bakış açısının nedenleri nelerdir? Açıklayınız.

ekonomik koşullar, sosyal yapının değişimi, savaşların etkisi ve ulusal kalkınma hedefleri

3. Türkiye'de nüfusla ilgili verileri hazırlayan ve analiz eden kurumun adı nedir? Bu kurumun genel ağ sayfasından ulaşılabilecek hizmetlerden iki tanesini yazınız.

*Türkiye İstatistik Kurumu
Nüfus verileri
İhracat ve ithalat rakamları*

4. Gelişmiş ülkelerde genellikle nüfus artış hızını artırma yönünde nüfus politikaları izlenirken, az gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızını düşürmeye yönelik politikalar izlenmektedir? Bu farklılığın nedenleri nelerdir? Nüfus artış hızını artırma ve azaltma yönünde politikalar izleyen bu ülkelere ikişer örnek veriniz.

Gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızını artırma yönündeki politikalar, iş gücü eksikliği ve yaşanan nüfus sorunlarıyla başa çıkmak amacıyla uygulanırken; az gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızını düşürme politikaları, kaynakların sınırlılığı, yoksulluk ve kalkınma hedefleri doğrultusunda daha sürdürülebilir bir gelecek sağlamak için benimsenmektedir.

Artırma politikası: Japonya ve Almanya

Azaltma politikası: Endonezya ve Hindistan

5. Erozyon nedir?

Erozyon, doğal süreçler veya insan faaliyetleri sonucunda toprak, taş veya diğer yüzey materyallerinin aşındırılması ve taşınmasıdır.

- a. Türkiye'de erozyonun en etkili olarak görüldüğü yerler nelerdir?

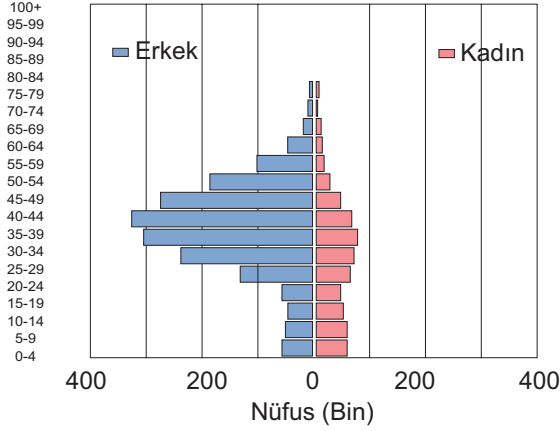
Orta ve Güneydoğu Anadolu

- b. Erozyonun görüldüğü yerlerin iklim ve bitki örtüsü özellikleri nasıldır?

İklim kurak ve yarı kurak.

Bitki örtüsü çok cılız bozkırlardır.

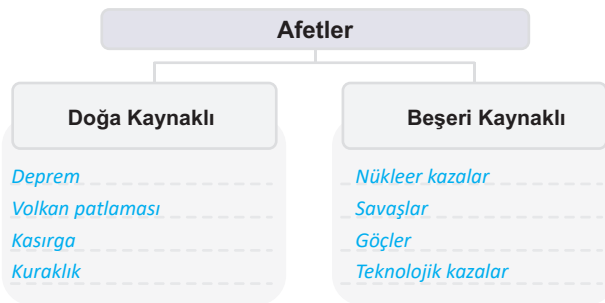
6. Aşağıda Katar'ın 2024 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Piramide bakılarak Katar'da nasıl bir nüfus politikası uygulanmış olduğu söylenebilir?

Göç politikası uygulanmıştır. Günümüzden 20 yıl öncesine kadar yabancı işçilerin ülkeye gelmesi ve çalışması teşvik edilmiştir.

7. Doğal kaynaklı ve beşeri kaynaklı afetleri aşağıdaki semada yazarak gösteriniz.

8. Aşağıdaki dünya haritasında sanayi faaliyetlerinin yoğunlaştığı bazı ülkeler numaralandırılarak gösterilmiştir.

- ABD
1. _____
 2. *İngiltere*
 3. *Almanya*
 4. *Çin*
 5. *Japonya*

Bu ülkeleri kutucuk içerisine yazınız. 1, 2, 3 ve 4 numaralı ülkelerde sanayi faaliyetlerinin gelişmesinde doğal kaynak bakımından zengin olmalarının da etkisi vardır. Ancak 5 numara ile gösterilen ülkede doğal kaynaklar çok az olmasına rağmen sanayinin gelişmesi nasıl açıklanabilir?

Japonya'da doğal kaynakların azlığı, yüksek teknoloji, yenilikçilik ve etkin kaynak yönetimi ile telafi edilerek, sanayinin gelişmesine katkı sağlamıştır.

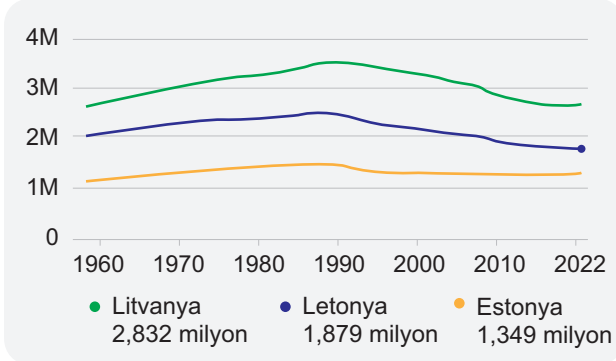
Yazılı Sınav - 3

1. Çin'de uzun yıllar nüfusun yavaş artmasına yönelik olarak tek çocuk politikası uygulanmış, bu politikadan 2016 yılından itibaren vazgeçilmiştir.

Nüfus politikasında böyle bir değişikliğe gidilmesinin sebebi nedir?

Çin'de tek çocuk politikasından vazgeçilmesinin sebebi, yaşlanan nüfus, iş gücü sıkıntısı ve ekonomik büyümenin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla nüfus artışını teşvik etmektir.

2. Aşağıdaki grafikte Baltık ülkeleri olarak bilinen ülkelerin 1960 - 2022 yılları arasındaki nüfus değişimleri gösterilmiştir.

- a. Hangi ülkede nüfus azalmaktadır? Bu ülke yöneticilerinin nasıl bir nüfus politikası izlemesi gerekir?

*Letonya'da azalmaktadır.
Nüfus artış hızını yükseltme politikası izlenmelidir.*

- b. Bu ülkelerde gerekli olan nüfus politikaları hayata geçirilemezse gelecekte hangi sorunlarla karşılaşma olasılıkları vardır?

Nüfusun yaşlanması - İş gücü sıkıntıları - Ekonomik sorunlar

3. Türkiye'de Onuncu Beş yıllık kalkınma planında (2014 – 2018), yaşlı nüfusun toplam nüfus içerisindeki payının arttığı, 2038 yılından sonra çalışma çağındaki nüfusun 2050 yılından sonra da toplam nüfusun azalmaya başlayacağı vurgulanmış ve doğurganlık hızının kontrollü şekilde yükseltilmesi hedeflenmiştir.

Bu hedeflere ulaşmak için hangi politikalar hayata geçirilmiştir?

Doğum yapan ailelere maddi destek ve teşvikler sunularak, çocuk sayısının artırılması hedeflenmiştir. Yaşlı bireylere yönelik sosyal hizmetlerin artırılması ve yaşlıların topluma entegrasyonunu kolaylaştıracak projelerin uygulanması sağlanmıştır.

4. Fırtına, kasırga ve hortumlar dünyada oldukça geniş alanlarda etkili olan, çok sayıda can ve mal kaybına neden olabilen, atmosferde gerçekleşen doğa olaylarıdır.

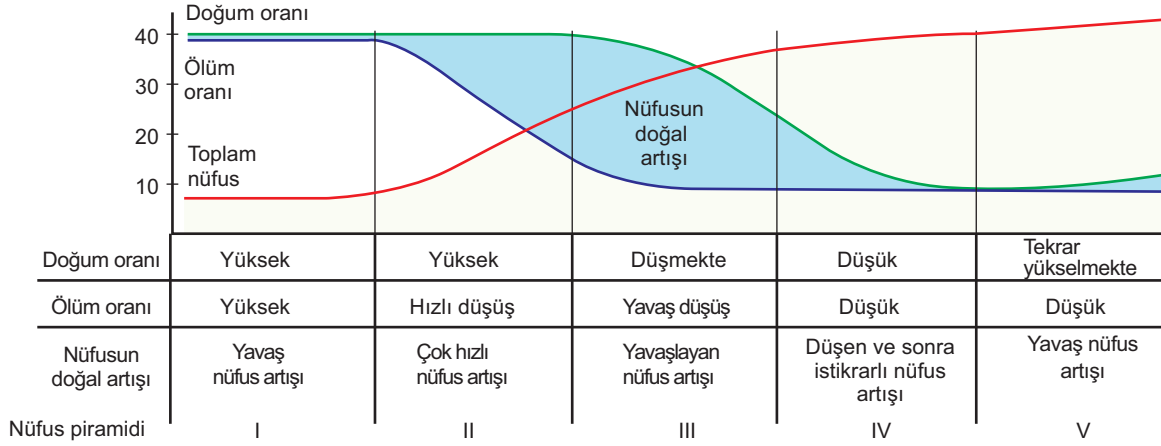
Bu afetlerin dünyada en çok görüldüğü ülkelerden 5 tanesini yazınız.

Filipinler, ABD, Küba, Hindistan, Endonezya

Sözü edilen bu afetlerden kasırgaların ülkemizde görülmemesinin nedenleri nelerdir?

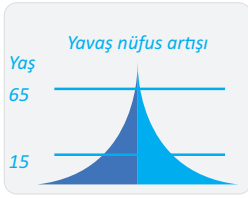
Türkiye'nin orta kuşakta bulunması

5.

Demografik dönüşümün gösterildiği yukarıdaki şekilde numaralandırılan yerlere sırasıyla hangi nüfus piramitleri gelmelidir? Aşağıdaki kutucuklarda çizerek gösteriniz.

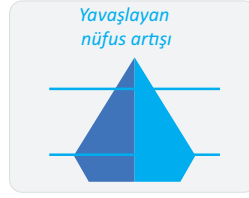
I.

II.

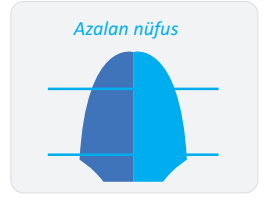
III.

IV.

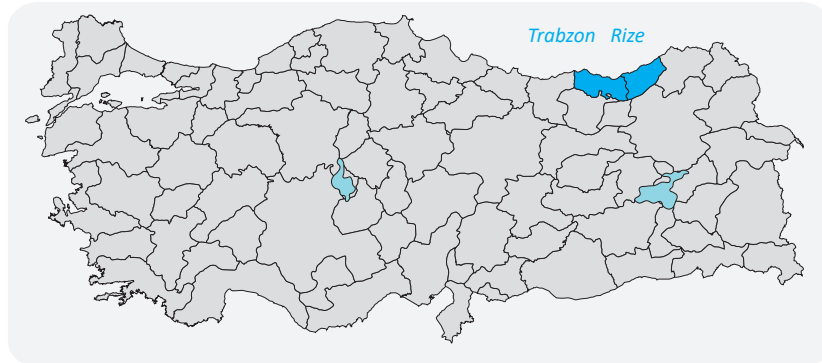
V.

6. Türkiye'de heyelan ve kütle hareketleri sıklıkla yaşanmaktadır. Bu durum ülkemizin hangi özelliklerinden kaynaklanmaktadır?

Eğimli arazi yapısı, killi toprak tabakalarının varlığı, toprağın suyla doygun hale gelmesi

Bu afetlerin Türkiye'de sıkça görüldüğü iki ili haritada tarayarak gösterip, illerin adını harita üzerine yazınız.

Yazılı Sınav - 4

1. İran, Letonya, Bangladeş, Endonezya, Bulgaristan, İzlanda ülkelerini nüfus artış hızını artırma politikası ve azaltma politikası izleyen ülkeler şeklinde iki gruba ayırarak aşağıdaki kutucuklara yazınız.

Nüfus artış hızını artırma politikası izleyen ülke grubu	Nüfus artış hızını azaltma politikası izleyen ülke grubu
• <i>Letonya</i>	• <i>İran</i>
• <i>Bulgaristan</i>	• <i>Bangladeş</i>
• <i>İzlanda</i>	• <i>Endonezya</i>

- a. Niçin böyle bir gruplandırma yaptınız? Açıklayınız.

Nüfus artış oranları ve gelişmişlik durumları farklı olduğundan.

- b. Nüfus artış hızını artırma politikası belirleyen ülkeler hangi uygulamalara gitmelidir?

*Doğum yapan ailelere maddi destek
Sağlık hizmetlerine kolay erişim Çocuk dostu uygulamalar*

- c. Nüfus artış hızını azaltma politikası belirleyen ülkeler hangi uygulamalara gitmelidir?

*Doğum kontrolü
Aile planlaması
Eğitici kamu spotları*

2. Bir ülkede nüfus politikası oluşturulurken göz önünde bulundurulması gereken özellikler nelerdir? Açıklayınız.

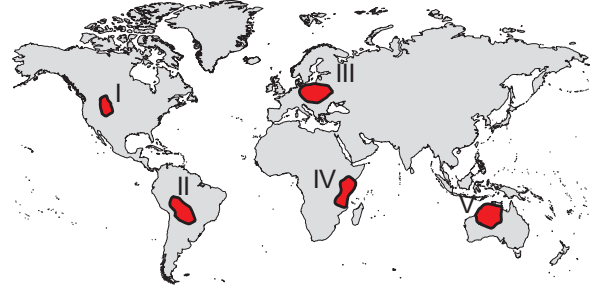
Bir ülkede nüfus politikası oluşturulurken demografik yapı, ekonomik koşullar, sosyal hizmetler, kültürel değerler ve çevresel faktörler gibi özellikler göz önünde bulundurulmalıdır

- 3.

ABD'deki Yellowstone Milli Parkı'nda yeraltı hidrotermal patlama: Turistler canlarını zor kurtardı.

ABD'deki Yellowstone Milli Parkı'nda beklenmedik bir yeraltı hidrotermal patlama meydana geldi. Patlama, yüzlerce metre yüksekliğe ulaşan devasa bir mantar bulutu oluşturdu. Parkta bulunan ziyaretçiler, olay karşısında paniğe kapılarak kaçmak zorunda kaldı. Yetkililer, patlamada yaralanan olmadığını ve olayın volkanik bir faaliyet işareti olmadığını belirtti. Olay sonrası Biscuit Basın bölgesi, otoparkı ve yürüyüş yolları geçici olarak kapatıldı.

BASINDAN / 24 Temmuz 2024

- a. Yukarıdaki basın haberinde ifade edilen ancak büyük bir afete neden olmayan doğa olayının kaynağı nedir?

Yer altındaki sıcak gazların basınçlı şekilde yeryüzüne ulaşması

- b. Sözü edilen doğa olayı beşeri ortamda nasıl bir etki meydana getirmiştir?

Patlamaya ve korkuya neden olmuştur

- c. Bu doğa olayının yaşandığı yer haritada hangi numarayla gösterilmiştir?

I

4. Türkiye'de bazı yıllarda bir çok şehirde ve bölgede su kıtlığı yaşanmış, belediyeler su tanklarıyla insanların su ihtiyacını karşılamak için mahalle mahalle gezerek su dağıtımını yapmıştır. Bu durumlar ülkemizin gelecekte de kuraklık ve su kıtlığı riskiyle karşı karşıya kalabileceğini göstermektedir.

Bu risklere karşı bireysel olarak yapılabilecekler ve alınabilecek önlemler nelerdir? Açıklayınız.

suyu gereksiz yere harcamamak, damla sulama sistemleri kullanmak ve yağmur suyu toplama yöntemlerini uygulamak

5. Aşağıdaki haritada Türkiye'de bazı afetlerin az ya da çok etkili olduğu iller gösterilmiştir.

- a. Orman yangını riski fazla olan iller hangileridir?

Antalya, Muğla, Aydın, İzmir

- b. Bu illerde orman yangını riskinin fazla olmasının nedenleri nelerdir?

Yaz kuraklığı, sıcaklık artışı, reçineli ağaçlar

- c. Orman yangını riski az olan iller hangileridir?

Trabzon, Rize ve Artvin

- d. Bu illerde yangın riskinin az olması nasıl açıklanabilir?

Bulutlu ve kapalı hava, yağış fazlalığı

- e. Çiğ riskinin fazla olduğu iller hangileridir?

Tunceli, Bingöl, Bitlis

- f. Bu illerde çiğ niçin sıklıkla görülmektedir?

Kar yağışları ve çok eğimli arazilerin varlığı

6. Doğal afetler oluşum kökenlerine göre; Jeolojik, iklimik-hidrolojik ve biyolojik afetler olarak sınıflandırılabilir.

Bu sınıflamaya bağlı kalarak aşağıdaki afetlerin türünü karşısına yazınız.

- I. Dünya'da yaşanan Covid - 19 salgınında milyonlarca insanın ölmesi *Biyolojik afet*
- II. Filipinler'de yaşanan Haiyan tayfununda çok sayıda can kaybı yaşanması *Klimatik*
- III. Endonezya'daki tsunami nedeniyle yüzbinlerce insanın evsiz kalması *Jeolojik*
- IV. Florida Yarımadası'nı vuran Irma kasırgası nedeniyle insanların göç etmesi *Klimatik*
- V. Vezüv Volkanının patlaması sonucu Pompeii şehrinin yok olması *Jeolojik*
- VI. Afrika'daki Ebola virüsü nedeniyle binlerce insanın yaşamını yitirmesi *Biyolojik*
- VII. Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonucu 10'a yakın ilin zarar görmesi *Jeolojik*
- VIII. Kastamonu - Bozkurt ilçesindeki sel ve taşkın afetinde şehrin sular altında kalması *Klimatik*
- IX. Kırım Kongo kanamalı ateşinin çok sayıda insanın ölümüne neden olması *Biyolojik*
- X. Afrika'nın Sahel bölgesindeki kuraklık sonucu çok sayıda hayvanın ve insanın susuzluktan ölmesi *Klimatik*